

Libatio'n (av lat. *liba're*, offra m. m.), dryckesoffer; dryckeslag.

Li'bau [-bæ], se Liepāja.

Liba'vius [-os], *Andreas*, d. 1616, tysk kemist och läkare. L. uppträdde mot bristerna i den då rådande paracelsiska skolans uppfattning. Han upptäckte bl. a. kolsyra och tennklorid, vilken sistnämnda förr kallades *spi'ritus fu'mans Liba'vii*.

Libbsticka, **libsticka**, *Levi'stium officina'le* (fam. *Umbelliferae*), manshög, illaluktande ört från s. Europa, med bredflikiga blad och blekgula blommor, förvildad i Sverige som kvarleva från tidigare odling. Rötterna användes förr i medicinen.

Libe'll (av lat. *libe'lla*, av *libra*, väg), detsamma som vattenpass.

Libe'll (av lat. *libe'llus*, eg. liten bok), smädeskrift; även kärandens vadeinläga till hovrätt (se *Vad*).

Li'ber, romersk fruktbarhetsgudomlighet, identifierad med Dionysos. L:s kvinnliga motsvarighet var *Li'bera*, grek. *Perse'fone*.

Li'ber, lat., bok (jfr d. o. sp. 783); större avdelning i en skrift.

Libera'l (av lat. *liber*, fri), frikostig, generös; frisinnaad, spec. ss. politisk term: som omfattar liberalismen.

Liberala samlingspartiet, ett 1900—23 existerande riksdagsparti, från 1911 gemensamt för bägge kamrarna. I L. inträdde vid partiets grundande folkpartiet (se d. o. 1) samt andra frisinnaade element i Andra K. 1902 fick partiet en riksorganisation i **Frisinnaade landsföreningen** (se d. o.). Partiet, vars ordf. 1900—05 var S. von Friesen, hade urspr. ett moderat-liberalistiskt program, som dock snart radikaliserades. Efter 1902 års val blev L. Andra K:s största parti, vilket det förblev till 1914; betr. L:s ställning i riksdagen fr. o. m. 1906 se Sverige, politiska partier. Partiledare efter von Friesen blev K. Staaff, under vars ledarskap L. 1906—07 och 1911—14 var regeringsparti. Efter Staaffs död 1915 blev N. Edén partiets ledande kraft, dock icke utan opposition från vissa lantmannakretsar. Sedan Frisinnade landsföreningen 1923 sprängts på frågan om rusdrycksförbudets upptagande på partiprogrammet, upplöstes L., och ur

partiet framgingo Frisinnade folkpartiet och Sveriges liberala parti (se dessa ord). Bland L:s mera bemärkta ledamöter märkas O. Persson i Tallberg, E. Beckman, S. H. Kvarnzelius, A. Petersson i Påboda och E. Löfgren.

Liberali'sm (av lat. *liber*, fri), sedan slutet av 1700- och början av 1800-t. beteckning för politiska åskådningar och partier, vilka som sitt främsta mål sätta hävdandet av friheten på skilda områden. Ss. politisk rörelse riktade sig L. mot den autokratiska el. aristokratiska statsform, som tidigare varit härskande, och framförde krav på ökad folklig delaktighet i statsstyrelsen (jfr Demokrati). Sitt sociala mål såg den tidiga L. i nedbrytandet av det gamla ständs- och skråsamhället och detta samhälles ersättande med en på grundsatserna om allas likhet inför lagen och samma legala möjligheter för alla byggd ordning. Ekonomiskt hävdade L. i början av 1800-t., att statsverksamheten huvudsakl. skulle begränsas till rättskydd och försvar och att i fråga om de ekonomiska angelägenheterna de enskilda medborgarna skulle lämnas största möjliga frihet; de individuella krafternas fria spel skulle, antog man, resultera i maximal välförökning och social harmoni (betr. denna ekonomiska L. se Nationalekonomi). Efter hand framträdde emellertid inom L. en bl. a. av J. St. Mill inspirerad socialreformatorisk riktning. Denna blev mot slutet av 1800-t. förhärskande; man bevarade sin kritiska inställning till socialistiska rörelser men ansåg, att staten måste ingripa genom socialpolitiskt lagstiftning. Under senaste tid ha de liberala partierna i de flesta länder gått tillbaka, men många av L:s principer ha allmänt godtagits i de demokratiska staterna; i diktaturerna framstår L. som huvudfienden. — Litt.: L. Hobhouse, *Liberalism* (1911; sv. övers. 1913).

Liberalite't (jfr Liberal), frikostighet, storsinhet.

Liberal teologi, beteckning för den teologiska liberalismen vid mitten och slutet av 1800-t. L. ville arbeta obunden av kyrkolärens dogmer efter kritisk, vetenskaplig metod och sökte anknyta en religiös livsuppfattning